

Říjen/listopad 2005: digitalizace třetí generace

Letošní říjen byl ve znamení tradičního Invexu, některé významné události na něj ale nečekaly. Třeba zahájení řádného digitálního vysílání. Nebo spuštění první mobilní sítě 3. generace (3G), alias UMTS. Ale i přímo na Invexu byly k vidění zajímavé věci. Třeba první ukázky televize v mobilu.

Trvalo to dlouhých pět let, plných různého experimentování a všelijakého handrkování a přetahování, ale nakonec se to přece jen podařilo. Ale co vlastně? No přece řádné digitální televizní a rozhlasové vysílání, na bázi standardu DVB-T. Slavným dnem, který se nesmazatelně zapsal do naší novodobé historie, se nakonec stal 21. říjen 2005. Právě tehdy začaly České radiokomunikace (dnes vlastně už společnost JTR Management) provozovat své digitální vysílání jako řádné, na komerční bázi. Do té doby, a to od roku 2000, sice ČRa digitálně vysílaly také, ale pouze v experimentálním režimu. Tudiž i zdarma.

Spuštění řádného digitálního vysílání na komerční bázi (tj. za úplatu od producentů programů) nebránily ani tak technické důvody, jako spíše důvody legislativně právní. Dosud totiž chybí potřebná právní úprava digitálního vysílání, na jejímž základě by bylo možné vydávat nezbytné licence pro digitální vysílání. Poslanci se na ní nemožno shodnout už dlouhou řadu měsíců. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se mezitím snaží přidělit tyto licence ještě podle starých „pravidel hry“, na základě stávajícího zákona o rozhlasovém a televizním vysílání, který ale specifika digitálního vysílání nebere v úvahu.

Nynější start vysílání v jedné ze tří digitálních sítí (tzv. multiplexů), konkrétně síti A, byl možný díky vsuvce do zákona o elektronických komunikacích, která přidělila dvě programové pozice v síti A České televizi (pro ČT1 a ČT2). Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV) nakonec povolila České televizi ještě i vysílání třetího programu (ČT24). Poměrně překvapivě pak RRTV povolila obsadit čtvrtou pozici v síti A televizi Nova. Tě ovšem jen dočasně, do doby, než v roce 2007 dojde k přerozdělování kmitočtů pro digitální vysílání.

Díváci, kteří chtějí digitální vysílání sledovat, potřebují buď digitální TV přijímač nebo tzv. set-top box, který předřadí ke své stávající (analogové) televizi. Cena takového set-top boxu začíná již dnes na cca 2 000 Kč. Třetí možností je digitální TV tuner pro počítač.

Předností digitálního vysílání oproti analogovému je kvalitnější příjem (bez tzv. duchů), možnost vysílat s nižším vysílacím výkonem (menší ekologická zátěž), a především pak efektivnější využití dostupných vysílacích frekvencí. Do budoucna je nutné počítat s tím, že stávající analogové vysílání bude jednoho dne úplně vypnuto a pokračovat bude již jen vysílání digitální. V zahraničí už k tomu někde došlo (např. v okolí Berlína), ale u nás je to zatím v nedohlednu.

DVB-H, aneb: televize v mobilu

Zatímco televizní vysílání podle standardu DVB-T (Digital Video Broadcasting – Terrestrial) sice umožňuje mobilní příjem (například v jedoucím autě), není vhodné pro malá přenosná zařízení typu mobilů či PDA, které „žijí“ z baterie. Pro ně je určena varianta, označovaná jako DVB-H (Digital Video Broadcasting – Handheld). Ta je podstatně mladší než DVB-T a zatím se i ve světě provozuje spíše experimentálně.

V říjnu se první experimenty s DVB-H objevily i v ČR. Na letošním Invexu je představily České radiokomunikace spolu s T-Mobile, které vysílaly program ČT24. Ovšem skutečně jen velmi experimentálně, na základě krátkodobé licence, platné pouze pro Invex. Druhým subjektem, který na Invexu vysílání

DVB-H představil také, byl Český Telecom. Ten zase vysílal pouze stanici Óčko, a také jen na základě krátkodobé experimentální (60denní) licence. Takže na řádné dlouhodobější experimenty, nehledě již na řádné vysílání DVB-H, si budeme muset ještě nějakou dobu počkat.

V mezidobí si také můžeme rozmyslet, zda jako zákazníci budeme něco takového vůbec chtít. Nikdo totiž dopředu neví, zda a jak se podobná služba ujme, co budou lidé ochotni sledovat někde na cestách, na mobilních zařízeních s malou obrazovkou a malým rozlišením, ne tedy na běžné velké televizi. Dosavadní zkušenosti, pokud vůbec existují, nejsou vůbec jednoznačné.

3G, alias UMTS

Bezprostředně před letošním Invexem, jak dopředu avizoval, spustil český T-Mobile svou mobilní síť 3G, alias UMTS. Zatím ovšem jen na území Prahy, v pásmu 1,9 MHz a s využitím zatím netradiční technologie UMTS TDD (Time Division Multiplexing). Nijak se přitom nezatežoval nějakým „3G obsahem“ a ve své nové síti 3G nabídl zákazníkům jedinou službu, spočívající v možnosti přístupu k internetu. Nazval ji poněkud kuriózně „Internet 4G“, což se sítěmi 4. generace nemá nic společného. Je to jen marketingový tah.

To Eurotel se přece jen pokouší o nějaký vlastní „3G obsah“. Pro svou mobilní síť 3G, kterou oficiálně spustí 1. 12. 2005, totiž zvolil tradičnější řešení (UMTS FDD), které mu umožňuje nabízet klasické hlasové služby a k nim přidávat ještě i živý obraz (tj. nabízet videohovory). Kromě toho hodlá nabízet různé informační a zábavné služby a třeba také živé pohledy skrze dopravní kamery na významných křižovatkách.

Aby živého obrazu nebylo málo, předvedl i Eurotel na Invexu příjem televizního vysílání na mobilu. Ovšem nikoli přes DVB-H, ale v „datové“ podobě – s využitím běžného datového přenosu s rychlostí 128 kbit/s a s rozlišením 180 × 144 pixelů.

Na to aby si člověk vzal spíše nějakou lupu, aby vůbec něco viděl. A má cenu takhle malé televizní vysílání sledovat někde v autě, autobuse, ve vlaku? Někjak aktuální zpravodajství možná ano, ale třeba filmy určitě ne. Tedy alespoň toto je můj odhad.

JIŘÍ PETERKA